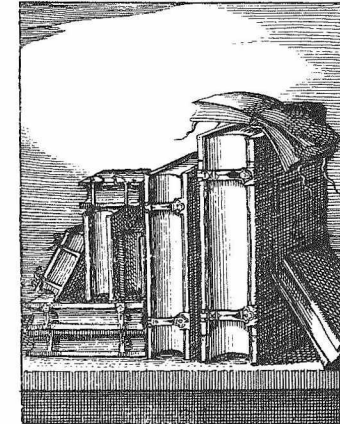

VERJAARDAGSBOEK TER ERE VAN
PROFESSOR ANDRIES WELKENHUYSEN

IN VESTIGIIS MAGISTRI

KLASSIEKE LITERATUUR BIJ UITGEVERIJ P (REDACTIE: PATRICK LATEUR)

- Pervigilium Veneris* (1996; 1996²; 2000³) • vertaling: Patrick Lateur
AUSONIUS, *Cupido cruciatus* (1999) • vertaling: Patrick Lateur
JANUS SECUNDUS, *Basia* (2001; 2001²) • vertaling: Kris Buyse
LEONARDO DA VINCI, *Fabels* (2001; 2001²; 2006³) • vertaling: Patrick Lateur
HIERONYMUS, *Vita Pauli* (2001) • vertaling: Vincent Hunink
Sappho (2002) • vertaling: Anton van Wilderode
POGGIO BRACCIOLINI, *Het Pauselijk leugenpaleis* (2003)
• vertaling: Patrick De Rynck
LEON BATTISTA ALBERTI, *Honderd fabels* (2003) • vertaling: Patrick Lateur
MARTIALIS, *Spektakel in het Colosseum* (2003; 2008²)
• vertaling: Vincent Hunink
PIETRO ARETINO, *Kunstabrieven* (2004) • vertaling: Patrick Lateur
RUTILIUS NAMATIANS, *Langs Romeinse kusten* (2004)
• vertaling: Wim Verbaal
JUSTUS LIPSIUS, *Brieven aan studenten* (2006) • vertaling: Jan Papy
PLATO, *Gedichten* (2006) • vertaling: Patrick Lateur
Meester en leerling - Feestbundel ter ere van Daniël Knecht (2006)
• samensteller: Yanick Maes
LEONARDO DA VINCI, *Raadsels & voorspellingen* (2006)
• vertaling: Patrick Lateur
WILLIAM SHAKESPEARE, *Sonnetten* (2006) • vertaling: Guido De Bruyn
PETRONIUS, *Klein geluk* (2007) • vertaling: Vincent Hunink
LOUKIANOS, *Onder professoren. Een Symposium* (2008)
• vertaling: Wannes Gyselinck
LEONARDO DA VINCI, *Maximes* (2009) • vertaling: Patrick Lateur
MARTIALIS, *Spotepigrammen* (2009) • vertaling: Evelien de Smet
PROPERTIUS, *Liefdesgedichten* (2013) • vertaling: Mieke de Vos
MICHELANGELO, *Brieven* (2013) • vertaling: Patrick Lateur
DESIDERIUS ERASMUS, *Drie brieven* (2015) • vertaling: Harm-Jan van Dam
AUSONIUS, *Lied van de Moezel & Cupido aan het kruis* (2016)
• vertaling: Patrick Lateur
MOUSAIOS, *Hero & Leander* (2016) • vertaling: Berenice Verhelst
THOMAS MORUS, *Utopia* (2016) • redactie: Patrick Lateur
• vertaling: Paul Silverentand
STRABO, ANONYMUS & MILTON, *In het spoor van Vergilius* (2017)
• vertaling: Stijn Praet & Wim Verbaal
JANUS LERNUTIUS, *Kussen uit Brugge* (2018)
• vertaling: Tom Ingelbrecht
PSEUDO-VERGILIUS, *Moretum. Winter op het land* (2019)
• vertaling: Anton van Wilderode • redactie: Patrick Lateur
SENECA, *Trojaanse vrouwen* (2019)
• vertaling: Ciska Imschoot

Samenstelling en redactie
JAN PAPHY

In veel manuscripten zijn tragedies vergezeld van boekepigrammen: korte gedichten waarin middeleeuwse lezers hun (soms verrassende) reactie op de klassieke teksten weergeven. Hier volgen vier voorbeelden die de *Prometheus* becommentariëren in jamben: de eerste drie zijn van de Byzantijnse geleerde Ioannes Tzetzes (12de eeuw), het vierde is ouder en anoniem.

Bron: *Database of Byzantine Book Epigrams*, een digitale Gulden Librije vol verzen uit Griekse handschriften: www.dbbe.ugent.be.

Αἰσχύλε, τί φής; τοὺς θεοὺς σου προσφέρεις
πάσχοντας αἰσchrῶς ἐκ θεῶν ὁμοτρόπων;
καὶ πῶς ἄρα λέληθας σαυτὸν εἰς τέλος
θεοὺς σεβάζων τοὺς παθητοὺς τὴν φύσιν,
καὶ μὴ δυνατοὺς ἐκφυγεῖν τιμωρίας;

Οὐαί, Προμηθεῦ, κρᾶξον, οὐαί σοι μέγα·
χάριν βροτῶν γὰρ ἠπατήσας τὸν Δία,
καὶ λάθρα τούτου πως τὸ πῦρ ἐκεκλόφεις,
εἴτ' οὐδ' ἐπέισθης ὧν περ ἔσταυρωμένος
τὸν ἐκβαλοῦντα τῶν θρόνων εἰπεῖν Δία·
Τῷ τοι κεραυνὸς ἐκ πόλου κατηγμένος
ἔργον τίθησι συντριβῆς σε τὸν τάλαν.
Αἶαζε τοίνυν· τοῦτο γὰρ πάρεστί σοι.

Ἄνθ' ὧν τὸ πῦρ δέδωκας ἀνθρώπων γένει,
τρήχη βία φάραγγι προσπεπηγμένος.
Τὸ πῦρ, Προμηθεῦ, ὃ βροτοῖς ἐχαρίσω,
ὔλη πρὸς ἀκάματον εὐρέθη φλόγα,
ὀργῆς κατὰ σου πρὸς θεῶν πυρσομένης.

Κλέψας τὸ πῦρ παρέσχε τοῖς θνητοῖς γέρα
καὶ κάμπτεται μάλιστα ταῖς Διὸς τάλας·
ψευδωνύμως ἔλαχε τὴν κλήσιν μόνον·
προμηθίας δεῖται γὰρ ἢ προβουλία.

Wat zeg je, Aischylos? Jouw goden voer je op
terwijl ze schandelijk afzien door hun medegoden?
Besef je zelf niet dat je zo uiteindelijk
goden vereert die van nature kunnen lijden,
en niet in staat zijn om bestraffing te ontlopen?

O wee, Prometheus, roep maar luid: o wee o wee!
Omwille van de mensen heb je Zeus bedrogen,
en zonder dat hij 't wist heb je het vuur gestolen.
En dan, al hing je aan het kruis, heb je geweigerd
te zeggen wie de troon van Zeus omver zou stoten.
Daarom trof jou een bliksem uit de hoge hemel,
en maakte jou, ellendeling, tot één brok puin.
Dus huil nu maar, want dat is al wat je nog kunt.

Omdat je aan de mens het vuur geschonken hebt
ben je nu met geweld aan een ravijn gekluisterd.
Het vuur, Prometheus, dat jij aan de mensen gaf,
blijkt nu de brandstof voor een vlam die niet meer dooft,
van woede die bij goden is ontstoken tegen jou.

Hij stal het vuur en gaf het aan de mens cadeau –
hij buigt nu voor de zweep van Zeus, de sukkelaar.
Zijn naam draagt hij, zo is gebleken, onrecht:
want *proboulia* had te weinig *promêthia*
(de voorbedachttheid miste wat bedachtzaamheid).

